

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Varaždin

KLASA: 041-01/19-03/45
URBROJ: 613-07-19-7

Varaždin, 29. studenoga 2019.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI
HRVATSKE SOCIJALNO-LIBERALNE STRANKE ZA 2018.

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O STRANCI	3
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	3
	Planiranje	4
	Financijski izvještaji	6
III.	REVIZIJA ZA 2018.	12
	Ciljevi i područja revizije	12
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	12
	Metode i postupci revizije	13
	Nalaz za 2018.	14
	Provedba naloga i preporuka	16

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je financijska revizija Hrvatske socijalno-liberalne stranke (dalje u tekstu: Stranka) za 2018.

Predmet revizije bili su godišnji financijski izvještaji, i to: Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima, Bilješke uz Bilancu i Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima, Financijski plan, Program rada, Izvještaj o primljenim donacijama tijekom godine. Osim godišnjih financijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Stranke sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, planiranje, prihodi, rashodi, imovina, obveze i vlastiti izvori.

Revizija je planirana i obavljena s ciljem izražavanja mišljenja jesu li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, a poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

O financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja izražena su bezuvjetna mišljenja.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 31/19) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

A) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, financijski izvještaji Stranke za 2018. sastavljeni su u svim značajnim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe i Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima

Mišljenje o financijskim izvještajima izraženo je u skladu s ISSAI 200 Temeljna načela financijske revizije i pripadajućim revizijskim smjernicama.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Provjerom financijskih izvještaja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

B) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje Stranke za 2018. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2018. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Temeljna načela revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim smjernicama.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Provjerom usklađenosti poslovanja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

Obveze Stranke

Stranka je obvezna pripremiti, sastaviti i objaviti financijske izvještaje u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, uspostaviti unutarnje kontrole s ciljem sastavljanja financijskih izvještaja bez pogrešnog iskazivanja zbog prijevare ili pogreške te namjenski i svrhovito koristiti sredstva i voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), cilj revizije je steći razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji kao cjelina sastavljeni bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijevare ili pogreške, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kada ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima te rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja te unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o financijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2018. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O STRANCI

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Stranka je pravna osoba čiji je pravni prednik osnovan u svibnju 1989. pod nazivom Hrvatski socijalno liberalni savez. U Registar političkih stranaka upisana je u siječnju 1990. Početkom 2006. održan je Sabor ujedinjenja na kojem se Hrvatski socijalno liberalni savez ujedinio s Liberalnom strankom i djeluju pod nazivom Hrvatska socijalno-liberalna stranka. Sjedište Stranke je Trg Nikole Šubića Zrinskog 17/I, Zagreb.

Statutom iz studenoga 2009. uređen je pravni status, naziv, sjedište i znak te predstavljanje i zastupanje, područje, ciljevi, načela i način djelovanja Stranke, članstvo, oblici organiziranja i unutarnje ustrojstvo, sredstva za rad, prestanak, postupak s imovinom u slučaju prestanka te ostala pitanja značajna za rad Stranke.

Stranka je ustrojena na teritorijalnom načelu, a organizacijski oblici Stranke u pravilu slijede teritorijalni ustroj Republike Hrvatske. Temeljni organizacijski oblik je ogranak, koji se ustrojava na području općine ili grada te gradske četvrti u Gradu Zagrebu, odnosno na području jednog ili više mjesnih odbora. Županijska organizacija se ustrojava na području županije, a na području Grada Zagreba, gradska organizacija. Na području Republike Hrvatske koncem 2018. Stranka ima 18 aktivnih županijskih organizacija, Grad Zagreb te 118 aktivnih ogranaka s 8 100 članova. Tijela ogranaka su skupština, izvršni i nadzorni odbor, a županijskih organizacija županijska skupština, vijeće, nadzorni odbor i statutarna komisija. Statutom su utvrđeni način osnivanja te djelokrug poslova navedenih tijela ogranaka i županijskih organizacija.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Stranke su ustrojena slijedeća tijela: Sabor, Središnje vijeće, Predsjedništvo, Predsjednik, Direkcija, Politički tajnik, Nadzorni odbor i Statutarna komisija.

Sabor je najviše programsko, statutarno i izborno tijelo Stranke. Izborni sabor zasjeda najmanje jednom u četiri godine. Sabor Stranke, između ostalog, donosi i mijenja temeljna načela, programska usmjerenja i statut, usvaja temeljnu rezoluciju sabora kojom se utvrđuje politika u sljedećem mandatnom razdoblju, donosi poslovnik, odluke i druge akte, bira i razrješuje predsjednika te članove drugih tijela i odlučuje o drugim pitanjima koja se odnose na rad Stranke.

Središnje vijeće je najviše političko i programsko tijelo Stranke između dva Sabora, koje čine 44 člana izabranih na Saboru, među kojima dva člana izabrana s liste kandidata koju predlažu Mladi hrvatski liberali, zastupnici Stranke u Hrvatskom saboru, predstavnici izvršne vlasti iz redova Stranke na razini Republike Hrvatske i predsjednici županijskih vijeća Stranke, odnosno predstavnici Stranke u gradskom vijeću Grada Zagreba. Središnje vijeće ima predsjednika i dva potpredsjednika, te tajnika. Središnje vijeće na osnovu temeljnih načela, Statuta i programskih dokumenata donosi odluke i zaključke te daje preporuke, raspravlja o izvješću predsjednika Stranke i odlučuje o njegovu prihvaćanju, donosi prijedloge dokumenata za Sabor, odlučuje o povezivanju Stranke s drugim organizacijama te učlanjivanju u međunarodne organizacije, donosi odluku o stupanju u koaliciju na državnoj razini i istupanju iz nje te obavlja druge poslove predviđene Statutom i drugim aktima.

Predsjedništvo je najviše izvršno tijelo, koje koordinira i provodi cjelokupnu politiku Stranke te samostalno odlučuje u okviru temeljnih načela, statuta i programskih dokumenata, a odgovara Središnjem vijeću Stranke. Predsjedništvo čine predsjednik Stranke, potpredsjednici, politički tajnik, direktor Stranke i najviše deset članova koje imenuje i razrješuje predsjednik Stranke uz potvrdu Središnjeg vijeća. Članovi Predsjedništva ne mogu biti članovi Središnjeg vijeća Stranke. Predsjedništvo ostvaruje temeljna načela i Statut konkretnim političkim djelovanjem, predlaže Središnjem vijeću stupanje u parlamentarne koalicije i kandidate za državne dužnosnike, donosi odluku o osnivanju kluba zastupnika iz redova Stranke u Hrvatskom saboru, brine o ustrojstvu, članstvu i promicanju Stranke. Nadalje, potiče tijela Stranke na donošenje odluka iz svoje nadležnosti, odlučuje o tome što je poslovna tajna Stranke, pribavlja i raspoređuje sredstva za djelovanje Stranke, osniva poduzeća i raspolaze njima uz suglasnost Središnjeg vijeća te obavlja i druge poslove. Predsjedništvo je u travnju 2015. donijelo etički kodeks.

Predsjednik upravlja Strankom i odlučuje o svim tekućim poslovima vezanim uz upravljanje Strankom u dogovoru s članovima Predsjedništva. Predsjednik predstavlja i zastupa Stranku te provodi politiku u skladu s temeljnim načelima, Statutom i odlukama nadležnih tijela i u tu svrhu donosi provedbene političke odluke, zaključke, upute i druge akte te obavlja i druge poslove. Od studenoga 2009. predsjednik Stranke je Darinko Kosor.

Nadzorni odbor ocjenjuje jesu li odluke i rad tijela i dužnosnika Stranke u suglasnosti sa zakonima i drugim propisima, raspolaze li se sredstvima Stranke zakonito, uredno i namjenski, odlučuje o žalbama protiv odluka i postupanja županijskih nadzornih odbora i nadzornih odbora ogranaka i drugo. Sastoji se od pet članova, a neposredno je odgovoran Saboru kojem podnosi izvješće o radu.

Statutarna komisija koju bira Sabor Stranke, donosi konačne odluke o isključenju iz članstva Stranke, ocjenjuje statutarnost općih i drugih akata, odluka i postupaka tijela i dužnosnika te preuzima ovlasti i poslove županijskih statutarnih komisija ako su ispunjene pretpostavke propisane Statutom.

Za obavljanje administrativnih, tehničkih i stručnih poslova osnovana je Direkcija kojom rukovodi direktor. Pravilnikom o ustrojstvu i radu Direkcije, koji je u listopadu 2006. donijelo Predsjedništvo, uređeno je unutarne ustrojstvo i djelokrug unutarnjih ustrojstvenih jedinica. Poslove direktora od 17. travnja 2011. do srpnja 2019. obavljala je Dorica Nikolić, koja je ujedno bila i politički tajnik. Koncem 2018. u Stranci su bila tri zaposlenika.

Planiranje

Godišnji program rada Stranke za 2018. donesen je u prosincu 2017. zajedno s Financijskim planom, a Izmjene i dopune u prosincu 2018. Izmjenama i dopunama financijskog plana prihodi su planirani u iznosu 1.186.300,00 kn, a rashodi u iznosu 1.048.150,00 kn. Planirani rezultat poslovanja iznosi 138.150,00 kn.

Godišnji program rada Stranke za 2018. sadrži temeljna načela djelovanja Stranke, redovite stranačke aktivnosti i predstavljanje Stranke u javnosti te međunarodne aktivnosti. Cilj Stranke je prosperitet društva temeljen na poduzetništvu, obrazovanju, znanosti, očuvanju okoliša, moralnoj odgovornosti i radu.

Redovite stranačke aktivnosti Stranka je predvidjela provoditi putem lokalnih tijela Stranke, središnjih tijela Stranke te preko aktivnosti Direkcije. Kod djelovanja lokalnih tijela Stranke predviđeno je djelovanje općinskih i gradskih ogranaka koji djeluju u skladu sa svojim planovima i programima. Tijekom godine središnja tijela Stranke provode aktivnosti putem središnjeg vijeća, nadzornog odbora, statutarne komisije te predsjedništva. Aktivnosti Direkcije se uglavnom odnose na koordinaciju rada svih sastavnih dijelova Stranke te informiranje članstva o novostima te aktivnostima Stranke tijekom godine. Stranka je član međunarodnih organizacija sa sličnom orijentacijom poslovanja. Liberalna internacionala (LI) je svjetski savez liberalnih i demokratskih političkih stranaka čije je sjedište u Londonu. Osnovana je 1947. s ciljem jačanja liberalno-demokratskih ideja nasuprot totalitarizmu, fašizmu i komunizmu. Liberalna internacionala snažno promovira liberalizam, osobne slobode, ljudska prava, slobodne i pravične demokratske izbore, vladavinu prava, toleranciju, jednake mogućnosti za sve, socijalnu pravdu, socijalnu tržišnu ekonomiju, održivi razvoj i međunarodnu solidarnost. Stranka je prva hrvatska politička stranka koja je postala član neke od svjetskih udruga političkih stranaka, koje je punopravni član od 1994. Isto tako članica je Alliance of Liberals and Democrats for Europe (ALDE) Party - Savez liberala i demokrata Europe. ALDE je europski savez liberalnih i demokratskih stranaka sa sjedištem u Bruxellesu. Od svog osnutka 26. ožujka 1976. u Stuttgartu, ALDE stranka okuplja članove Europskog parlamenta iz redova stranaka članica. Stranka je bila pridruženi član od 1993., a na kongresu u Bukureštu 2006. godine primljena je u punopravno članstvo. Prema financijskim mogućnostima Stranka je predvidjela sudjelovanje u radu međunarodnih organizacija čija je članica.

Uz godišnji programa rada sastavljen je i financijski plan po aktivnostima, odnosno njegove izmjene i dopune. Navedenim je predviđeno ukupno utrošiti 1.048.150,00 kn iz sredstava prihoda po posebnim propisima iz proračuna. Prema aktivnostima za poslovanje Direkcije i ogranaka, predviđena su sredstva u iznosu 640.550,00 kn. Prema programima su raspoređena sredstva za programe Direkcije iznos 175.000,00 kn uglavnom za održavanje sjednica predsjedništva, glavnog odbora, nadzornog odbora, održavanje mrežne stranice te međunarodna suradnja sa srodnim strankama. Za provođenje aktivnosti županijskih i gradskih ogranaka predviđena su sredstva u iznosu 212.600,00 kn za organiziranje političkih tribina, skupština ogranaka, okruglih stolova s temama vezanim za lokalnu zajednicu te priprema izvanrednih lokalnih izbora. Za zasebne aktivnosti mladih hrvatskih liberala predviđena su sredstva u iznosu 20.000,00 kn.

Financijskim planom planirani su prihodi od članarina u iznosu 22.000,00 kn, prihodi po posebnim propisima iz proračuna u iznosu 1.150.000,00 kn, od imovine u iznosu 20,00 kn, od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 5.500,00 kn te ostali prihodi u iznosu 8.780,00 kn. Planirani su rashodi za zaposlene u iznosu 278.400,00 kn, materijalni rashodi u iznosu 657.200,00 kn (značajniji za zakupnine i najamnine u iznosu 150.000,00 kn, reprezentaciju u iznosu 90.000,00 kn, usluge promidžbe i informiranja u iznosu 75.000,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 66.000,00 kn, usluge telefona i pošte u iznosu 60.000,00 kn, komunalne usluge u iznosu 45.000,00 kn, rashodi za materijal i energiju u iznosu 40.300,00 kn i usluge studentskog centra u iznosu 40.000,00 kn), rashodi amortizacije u iznosu 41.350,00 kn, financijski rashodi u iznosu 5.200,00 kn, ostali rashodi u iznosu 6.000,00 kn te rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija u iznosu 60.000,00 kn. Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za 2018., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 1.144.827,00 kn, ukupni rashodi u iznosu 1.191.886,00 kn, te manjak prihoda u iznosu 47.059,00 kn.

Financijskim planom te izmjenama i dopunama planirani su svi prihodi i rashodi prema računima računskog plana, osim rashoda za donacije, koji nisu planirani, a ostvareni su u iznosu 3.000,00 kn.

Financijski izvještaji

Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (Narodne novine 24/11, 61/11, 23/13, 48/13 pročišćeni tekst, 2/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 96/16 i 70/17, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019.), Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (Narodne novine 29/19 i 98/19), koji je stupio na snagu 24. ožujka 2019. te propisima o računovodstvu neprofitnih organizacija. Za 2018. sastavljeni su slijedeći financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, Bilanca, Bilješke uz Bilancu i Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima. Uz financijske izvještaje dostavljeni su Godišnji program rada, Financijski plan te Izvještaji o primljenim donacijama tijekom 2018. Financijski izvještaji, sa sastavnim dijelovima dostavljeni su Državnom uredu za reviziju u propisanom roku.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima za 2018., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 1.144.827,00 kn, što je za 463.510,00 kn ili 28,8 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni ukupni prihodi su u odnosu na planirane manji za 41.473,00 kn ili 3,5 %.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2017.	Ostvareno za 2018.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Prihodi iz državnog proračuna	331.887,00	349.828,00	105,4
2.	Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	1.242.413,00	759.205,00	61,1
3.	Prihodi od članarina	19.585,00	23.777,00	121,4
4.	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	280,00	6.484,00	2 315,7
5.	Drugi prihodi	14.172,00	5.533,00	39,0
	Ukupno	1.608.337,00	1.144.827,00	71,2

Vrijednosno značajniji su prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 759.205,00 kn ili 66,3 % i prihodi iz državnog proračuna u iznosu 349.828,00 kn ili 30,6 % ukupno ostvarenih prihoda. Svi drugi prihodi iznose 35.794,00 kn ili 3,1 % ukupno ostvarenih prihoda. Vrijednosno značajnije smanjenje prihoda u odnosu na prethodnu godinu odnosi se na manje ostvarene prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 483.208,00 kn ili 38,9 % iz razloga što je Stranka na izborima prethodne godine osvojila manje predstavničkih mjesta u tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

- Prihodi iz državnog proračuna

Prihodi iz državnog proračuna ostvareni su u iznosu 349.828,00 kn u skladu s odlukom Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav iz siječnja 2018. Prema navedenoj Odluci, Stranci su za osvojeno jedno zastupničko mjesto u Hrvatskom saboru, određena sredstva u iznosu 349.828,00 kn. Doznačena su tijekom 2018. u četiri jednaka obroka.

- Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za redovito financiranje Stranke ostvareni su u iznosu 759.205,00 kn, od čega se 47.620,00 kn odnosi na naplaćena potraživanja iz prethodnih godina. Navedeni prihodi su ostvareni na temelju odredbi Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe prema kojima pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju političke stranke koje imaju člana u predstavničkom tijelu lokalne i područne (regionalne) samouprave. Odluku o raspoređivanju sredstava iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

- Prihodi od članarina i članskih doprinosa

Prihodi od članarina ostvareni su u iznosu 23.777,00 kn, od čega se na članarine odnosi 19.648,00 kn, a na članski doprinos 4.129,00 kn. Odredbama članka 16. Statuta određeno je da su članovi dužni plaćati članarinu. Odlukom predsjedništva iz lipnja 2014. određena je članarina u iznosu 5,00 kn mjesečno ili 60,00 kn godišnje. Vođene su propisane evidencije i izdavane potvrde o primljenim članarinama. Također, članovi Stranke koji su članovi predstavničkih i izvršnih tijela jedinica lokalne samouprave, saborski zastupnici, članovi izvršne vlasti Republike Hrvatske te članovi upravnih vijeća i nadzornih odbora tvrtki u državnom vlasništvu, Odlukom predsjedništva iz veljače 2006., dužni su uplaćivati 5 % neto iznosa svojih primanja na račun Stranke.

- Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)

Prihodi od dobrovoljni priloga (donacija) ostvareni su u iznosu 6.484,00 kn. Odnose se na prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) koje su uplatile dvije fizičke osobe za potporu političkog djelovanja. Za primljene dobrovoljne priloge (donacije) u 2018. sastavljeno je izvješće o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja i objavljeno na mrežnim stranicama Stranke. Potvrde o primitku donacija su izdavane. Godišnji dobrovoljni prilozima (donacije) nisu prelazili iznose propisane odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

- Drugi prihodi

Drugi prihodi ostvareni su u iznosu 5.533,00 kn. Odnose se na prihode od osiguravajućeg društva za naknadu štete u iznosu 4.277,00 kn te kamata na oročene depozite i depozite po viđenju u iznosu 1.256,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima za 2018., ukupni rashodi su ostvareni u iznosu 1.191.886,00 kn, što je za 961.078,00 kn ili 44,6 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni ukupni rashodi su u odnosu na planirane veći za 143.736,00 kn ili 13,7 %.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u kn

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2017.	Ostvareno za 2018.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Rashodi za zaposlene	361.947,00	278.353,00	76,9
2.	Materijalni rashodi	1.663.674,00	771.352,00	46,4
2.1.	Rashodi za promidžbu i informiranje	867.318,00	81.529,00	9,4
2.2.	Drugi materijalni rashodi	796.356,00	689.823,00	86,6
3.	Rashodi amortizacije	41.340,00	42.829,00	103,6
4.	Financijski rashodi	11.025,00	7.197,00	65,3
5.	Rashodi za donacije (pomoći)	10.390,00	3.000,00	28,9
6.	Drugi rashodi	64.588,00	89.155,00	138,0
	Ukupno	2.152.964,00	1.191.886,00	55,4
	Manjak prihoda	544.627,00	47.059,00	8,6

Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na druge materijalne rashode u iznosu 689.823,00 kn ili 57,9 % i rashode za zaposlene u iznosu 278.353,00 kn ili 23,4 %. Svi drugi rashodi iznose 223.710,00 kn ili 18,7 % ukupno ostvarenih rashoda.

U odnosu na prethodnu godinu značajno su manji rashodi za promidžbu i informiranje za 785.789,00 kn ili 90,6 %, rashodi za donacije (pomoći) za 7.390,00 kn ili 71,1 %. Razlog značajnije manjeg ostvarenja rashoda za promidžbu i informiranje je što je prethodna godina bila izborna godina te su navedeni rashodi ostvareni u cilju promocije Stranke. Značajnije povećanje rashoda u odnosu na prethodnu godinu se odnosi na druge rashode koji su veći za 24.567,00 kn ili 38,0 % iz razloga što su unutar navedenih rashoda iskazani rashodi za povezane neprofitne organizacije u iznosu 60.000,00 kn, koji prethodne godine nisu bili ostvareni.

- Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene su ostvareni u iznosu 278.353,00 kn, što je 23,4 % ukupno ostvarenih rashoda. Ostvareni rashodi se odnose na neto plaće u iznosu 212.750,00 kn, ostali rashodi za zaposlene u iznosu 29.010,00 kn (od čega su prijevoz na posao i s posla u iznosu 15.060,00 kn, regres i božićnicu u iznosu 7.500,00 kn, nagrade za rezultate rada u iznosu 6.450,00 kn) te poreze i doprinose u iznosu 36.593,00 kn. Koncem 2018. u Stranci su bila tri zaposlenika. Rashodi za prijevoz na posao i s posla ostvareni su na temelju potvrda prijevoznika. Stranka je u svibnju donijela odluku o isplati prigodne nagrade u iznosu 1.250,00 kn po zaposleniku. Odluku o isplati prigodne nagrade za Božić Stranka je donijela u prosincu 2018. u iznosu 1.250,00 kn po zaposleniku. Isto tako obavljena je isplata za radne rezultate u iznosu 2.150,00 kn po zaposleniku, na temelju odluke iz prosinca 2018. Na isplaćene plaće obračunani su pripadajući porezi i doprinosi. Zaposlenici imaju zaključene ugovore o radu. Za prisutnost na radu vodi se evidencija za svakog zaposlenika.

- Rashodi za promidžbu i informiranje

Rashodi za promidžbu i informiranje ostvareni su u iznosu 81.529,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi u iznosu 62.652,00 kn odnose se na godišnju pretplatu u lokalnom časopisu, objavu božićno-novogodišnje čestitke, agencijske usluge organizacije sastanka te istraživanja javnog mijenja, obilježavanje prigodne obljetnice, sudjelovanje na međunarodnom susretu liberalnih stranaka, objavu čestitke prilikom dana državnosti i domovinske zahvalnosti te oglašavanje na mrežnim stranicama na temelju ugovora o poslovnoj suradnji koji je zaključen u ožujku 2018. na rok godine dana u jednokratnom iznosu 5.000,00 kn s uračunanim porezom na dodanu vrijednost.

- Drugi materijalni rashodi

Drugi materijalni rashodi su ostvareni u iznosu 689.823,00 kn. Vrijednosno značajniji drugi materijalni rashodi odnose se na druge usluge u iznosu 148.546,00 kn (troškovi cestarine i parkiranje, čišćenje, grafičke i tiskarske usluge, fotokopiranje, odvjetničke i javnobilježničke usluge, knjigovodstvene usluge, ostale administrativne usluge i usluge Studentskog centra), zakup poslovnih prostora u iznosu 136.400,00 kn (tijekom 2018. Stranka je koristila 27 poslovnih prostora za što su zaključeni ugovor, reprezentaciju u iznosu 129.202,00 kn (ugostiteljske usluge i robe za potrebe Stranke), materijal i energiju u iznosu 75.574,00 kn (rashodi za gorivo, plin, električnu energiju i drugo), usluge telefona pošte i prijevoza u iznosu 67.936,00 kn, komunalne usluge u iznosu 47.692,00 kn, računalne usluge u iznosu 26.849,00 kn te članarine u iznosu 17.761,00 kn.

- Rashodi amortizacije

Rashodi za amortizaciju su ostvareni u iznosu 42.829,00 kn ili 3,6 % ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na obračun amortizacije dugotrajne imovine (prijevoznih sredstava u iznosu 29.400,00 kn te postrojenja i opreme u iznosu 13.429,00 kn). Obračun amortizacije proveden je prema važećim stopama otpisa.

- Financijski rashodi

Financijski rashodi su ostvareni u iznosu 7.197,00 kn, što je 0,6 % ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na rashode za bankarske usluge i usluge platnog prometa u iznosu 5.840,00 kn te na negativne tečajne razlike i zatezne kamate u iznosu 1.357,00 kn.

- Rashodi za donacije (pomoći)

Rashodi za donacije su ostvareni u iznosu 3.000,00 kn, što je 0,3 % ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na tekuće donacije dane Udruzi invalida Imotski te centru Slava Raškaj (Odjel kamenost) Split. Za navedeno je donesena odluka Županijskog ogranka Stranke da svoju godišnju naknadu tri vijećnika temeljem vijećničkih mandata doniraju Udruzi osoba s invaliditetom Imotski te centru Slava Raškaj Split. Sredstva su namijenjena za nabavu ležaja za presvlačenje korisnika Usluga Centra Slava Raškaj (Odjel kamenost) te za potrebe ukupno 330 korisnika usluga Udruge Invalida Imotski.

- Drugi rashodi

Drugi rashodi su ostvareni u iznosu 89.155,00 kn, što je 7,5 % ukupno ostvarenih rashoda. Odnose se na rashode za ugovorne kazne u iznosu 6.233,00 kn, ovrhe ranijih godina u iznosu 10.889,00 kn koje se uglavnom odnose na nepodmirivanje troškova energenata i najma (toplinarstvo iz 2014. u iznosu 2.142,00 kn i Grad Sisak zakup 2016. do 2018. u iznosu 8.747,00 kn), ovrhe za 2018. u iznosu 8.225,00 kn (medija oglasi), druge rashode u ukupnom u iznosu 3.808,00 kn te rashode vezane uz financiranje neprofitnih organizacija u iznosu 60.000,00 kn.

- Manjak prihoda

Manjak prihoda za 2018. iznosi 47.059,00 kn. Preneseni višak prihoda iz 2017. iznosi 447.196,00 kn te višak prihoda raspoloživ u slijedećem razdoblju iznosi 400.137,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2018., ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora iskazana je u iznosu 719.482,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2018.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja 2018.	31. prosinca 2018.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	163.454,00	140.201,00	85,8
1.1.	Proizvedena dugotrajna imovina	163.454,00	140.201,00	85,8
2.	Financijska imovina	549.715,00	579.281,00	105,4
2.1.	Novac u banci i blagajni	191.557,00	259.843,00	135,6
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i drugo	196.791,00	145.842,00	74,1
2.3.	Dionice i udjeli u glavnici	60.000,00	0,00	-
2.4.	Potraživanja za prihode poslovanja	101.367,00	173.596,00	171,3
	Ukupno imovina	713.169,00	719.482,00	100,9
3.	Obveze	227.938,00	281.310,00	123,4
3.1.	Obveze za rashode	126.451,00	107.034,00	84,6
3.2.	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućeg razdoblja (pasivna vremenska razgraničenja)	101.487,00	174.276,00	171,7
4.	Vlastiti izvori	485.231,00	438.172,00	90,3
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	713.169,00	719.482,00	100,9

Ukupna vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora iskazana koncem 2018. veća je za 6.313,00 kn ili 0,9 % u odnosu na stanje iskazano početkom 2018. Obveze su veće za 53.372,00 kn ili 23,4 %, najvećim dijelom zbog povećanja odgođenog priznavanja prihoda od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 72.229,00 kn ili 71,2 % te smanjenja obveza za zaposlene i materijalne rashode za 19.417,00 kn ili 15,4 %.

Vlastiti izvori su manji za 47.059,00 kn ili 9,7 %, zbog ostvarenog manjka prihoda u navedenom iznosu.

Vrijednost nefinancijske imovine u iznosu 140.201,00 kn se odnosi na prava u iznosu 1.797,00 kn, postrojenje i opremu u iznosu 841.937,00 kn, prijevozna sredstva u iznosu 147.000,00 kn, knjige u iznosu 7.131,00 kn, ulaganja u računalne programe u iznosu 29.390,00 kn te ispravak vrijednosti u iznosu 887.054,00 kn. Ukupno stjecanje imovine ostvareno je za nabavu u iznosu 19.576,00 kn.

Vrijednost financijske imovine u iznosu 579.281,00 kn odnosi se na novac u banci u iznosu 238.790,00 kn, novac u blagajni u iznosu 21.053,00 kn, depozite, jamčevne pologe i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i doprinose te druga potraživanja u iznosu 145.842,00 kn (depoziti kod poslovnih banaka na temelju zaključena dva ugovora iz ranijih godina u iznosu 140.000,00 kn) i potraživanja za prihode u iznosu 173.596,00 kn. Ukupna potraživanja iznose 179.438,00 kn od čega se značajnija odnose na potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 173.596,00 kn, a odnose se na potraživanja od jedinica lokalnih i područnih (regionalnih) samouprava. Od ukupnih potraživanja, do listopada 2019. Stranka je naplatila 108.604,00 kn ili 60,5 %.

Obveze iskazane u iznosu 281.310,00 kn, odnose se na obveze za plaće u iznosu 25.030,00 kn, obveze prema dobavljačima u iznosu 82.004,00 kn i odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućeg razdoblja u iznosu 174.276,00 kn. Do listopada 2019. plaćene su sve obveze.

Vlastiti izvori u iznosu 438.172,00 kn odnose se na vlastite izvore u iznosu 38.035,00 kn te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju u iznosu 400.137,00 kn.

III. REVIZIJA ZA 2018.

Postupci revizije provedeni su od 16. rujna do 29. studenoga 2019.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi financijske revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti primjenu zakona i drugih propisa u vezi s organizacijom i financijsko računovodstvenim poslovanjem
- provjeriti pravilnost stjecanja prihoda
- provjeriti pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke
- provjeriti pravilnost izvršenja drugih transakcija.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijevare ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima su:

1. Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019.
2. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14)
3. Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine 1/15, 25/17, 96/18 i 103/18)
4. Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/15, 67/17 i 115/18).

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98, 36/01 i 28/06)
2. Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019.
3. Pravilnik o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) i članarina, izvješćima o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe i izvješćima o troškovima (rashodima) izborne promidžbe te financijskim izvještajima za financiranje izborne promidžbe (Narodne novine 50/11, 93/11 i 55/13)
4. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija
5. Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Narodne novine 119/15)

6. Financijski plan i godišnji program rada Stranke (prosinac 2017.) te izmjene financijskog plana i godišnjeg programa rada Stranke za 2018. (prosinac 2018.)
7. Statut Stranke (studeni 2009.).

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Stranke. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz plana, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je dosljednost primjene zakona, drugih propisa i unutarnjih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke provjerene metodom uzorka. Također, korišteni su izvještaji u vezi s pojedinim aktivnostima Stranke. Provjerena je dokumentacija u vezi prihoda i rashoda, obračuna plaća i ulaznih računa. Obavljeni su razgovori sa zaposlenicima Stranke i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima. Provjereni su podaci objavljeni na mrežnoj stranici Stranke.

Nalaz za 2018.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje, financijski izvještaji, prihodi, rashodi, imovina, obveze i vlastiti izvori.

Obavljenom revizijom za 2018. utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na računovodstveno poslovanje.

1. Računovodstveno poslovanje

- 1.1. Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je stupio na snagu 24. ožujka 2019. te propisima o računovodstvu za neprofitne organizacije.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima za 2018., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 1.144.827,00 kn, što je za 463.510,00 kn ili 28,8 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od članarina ostvareni su u iznosu 23.777,00 kn, od čega se na članarine odnosi 19.648,00 kn, a na članski doprinos 4.129,00 kn. Ostvareni su uplatama fizičkih osoba, članova Stranke.

Prema podacima Stranke, Stranka koncem 2018. ima 8 100 članova, što je za 3 812 članova manje u odnosu na stanje koncem prethodne godine.

Obveza uplate članarine je utvrđena odredbama članka 16. Statuta, prema kojoj je dužnost članova plaćati članarinu. Predsjedništvo Stranke je u lipnju 2014. donijelo odluku prema kojoj članarina iznosi 5,00 kn mjesečno odnosno 60,00 kn godišnje. Stranka vodi evidenciju o primitku članarina i izdaje potvrde o uplati. Prema obrazloženju Stranke, predsjednici ogranaka zaduženi su za vođenje evidencije članstva kao i analitičke evidencije potraživanja za članarine. Stranka nema ustrojenu objedinjenu analitičku evidenciju potraživanja za članarine po pojedinim članovima, te nema informaciju o visini prihoda od članarina koji su trebali biti, a nisu ostvareni za 2018.

Također, Stranka nema informaciju o visini prihoda od članskih doprinosa koji su trebali biti, a nisu ostvareni za 2018. Odlukom predsjedništva iz veljače 2006. utvrđena je obveza uplate članskog doprinosa. Prema navedenoj odluci, članovi Stranke koji su članovi predstavničkih i izvršnih tijela jedinica lokalne samouprave, saborski zastupnici, članovi izvršne vlasti Republike Hrvatske te članovi upravnih vijeća i nadzornih odbora tvrtki u državnom vlasništvu, dužni su uplaćivati 5,0 % neto iznosa svojih primanja na račun Stranke. Evidencija o obveznicima plaćanja članskog doprinosa nije ustrojena.

Potraživanja za članarine i članske doprinose koncem 2018. nisu utvrđena ni evidentirana u poslovnim knjigama te iskazana u financijskim izvještajima. Navedeno nije u skladu s odredbama članka 10. i 14. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija prema kojima je neprofitna organizacija obvezna u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora te između ostalog, obvezno voditi analitičku evidenciju potraživanja.

Odredbama članka 22. i 28. Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu propisano je da se potraživanja za članarine i članske doprinose evidentiraju na skupini računa 16, a prihodi budućih razdoblja na skupini računa 29.

Državni ured za reviziju nalaže utvrditi stvarno stanje potraživanja od članarina i članskih doprinosa te ih evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u financijskim izvještajima u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te odredbama Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

- 1.2. *Stranka u očitovanju navodi da se zbog brojnog članstva koje ne plaća ili neredovito plaća članarinu i zbog neadekvatnog vođenja obveznika članskog doprinosa, obvezuje da će u narednom razdoblju izvršiti temeljite izmjene u Statutu s promjenom visine članarine i grupacija članstva na obveznike članarine i one koji ne moraju plaćati članarinu (član-simpatizer).*

Provedba naloga i preporuka

- 1.1. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju Stranke za 2017., o čemu je sastavljeno Izvešće i izražena su bezuvjetna mišljenja. Revizijom za 2018. provjereno je je li Stranka postupila prema nalogima i preporukama danim u prošloj reviziji, u skladu s Planom provedbe naloga i preporuka.

U tablici u nastavku navode se nalozi i preporuke iz prošle revizije i njihov status. Također, navodi se nalog čija provedba zbog opravdanih razloga nije primjenjiva.

Tablica broj 4

Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
1.	Planiranje	2017.	Predloženo je u Godišnjem planu rada planirati potrebna sredstva za financiranje pojedinih aktivnosti te izvore financiranja.	2019.	provedeno
2.	Planiranje i računovodstveno poslovanje	2017.	Poduzimati aktivnosti za pribavljanje odluka o visini sredstava za redovito financiranje političkih stranaka i njihovu raspodjelu od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima ima članove u predstavničkim tijelima.	31.12.2018.	u postupku provedbe
3.		2017.	Poduzimati aktivnosti za bolju naplatu članarina.	31.12.2018.	djelomično provedeno
4.	Prihodi	2017.	U poslovnim knjigama evidentirati i u financijskim izvještajima iskazati prihode i rashode izborne promidžbe.	trajno	nije primjenjivo
5.	Rashodi	2017.	Predloženo je da davalac usluga uz račun priloži specifikaciju obavljenih usluga.	2019.	provedeno

Obrazloženje danog naloga i preporuka koji su djelomično provedeni, u postupku provedbe ili nisu primjenjivi daje se u nastavku.

- Stranka je tijekom 2018. upućivala zahtjeve za dostavom odluka o visini sredstava za redovito financiranje političkih stranaka i njihovu raspodjelu od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima ima članove u predstavničkim tijelima, međutim od pojedinih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odluke i dalje nisu pribavljene.
- Stranka zbog financijskih razloga ne poduzima mjere naplate članarina putem opomena, nego je brigu o naplati (usmenu) prepustila predsjednicima ogranaka. Također, ne prihvaća kandidaturu osoba koje nisu platile članarinu.
- Nalog da se prihodi i rashodi izborne promidžbe evidentiraju u poslovnim knjigama i iskažu u financijskim izvještajima nije primjenjiv, jer navedeni prihodi i rashodi u 2018. nisu ostvareni.

Stranka je i nadalje u obvezi postupati prema nalogu i preporukama Državnog ureda za reviziju, koji nisu u cijelosti provedeni.

- 1.2. *Stranka u očitovanju navodi da će i dalje pojačavati pritisak na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na dostavljanje Odluka o visini sredstava za redovito financiranje političkih stranaka i njihovu raspodjelu, kako bi mogla analitički iskazivati stanje potraživanja i pratiti izvršenje Odluka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nadalje, navodi da će osim dosadašnjih mjera naplate članarina mijenjati politiku naplate članarina kroz izmjenu visine članarine i grupiranje članstva na obveznike plaćanja i članove - simpatizere. Također, prihvaća i nadalje obvezu evidentiranja u poslovnim knjigama i iskazivanja u financijskim izvještajima prihode i rashode izborne promidžbe nastale u ograncima Stranke.*